

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THẾ QUANG

NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP THỰC HIỆN TIÊU CHÍ MÔI TRƯỜNG TRONG XÂY
DỰNG MÔ HÌNH NÔNG THÔN MỚI TẠI MỘT SỐ XÃ,
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN SƠN DƯƠNG, TỈNH TUYÊN QUANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THẾ QUANG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP THỰC HIỆN TIÊU CHÍ MÔI TRƯỜNG TRONG
XÂY DỰNG MÔ HÌNH NÔNG THÔN MỚI TẠI MỘT SỐ XÃ,
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN SƠN DƯƠNG, TỈNH TUYÊN QUANG**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐINH NGỌC LAN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Trong thời gian thực tập tại xã Tân Trào, Đại Phú, Vân Sơn, huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang, tôi đã chấp hành đầy đủ, nghiêm chỉnh mọi nội quy, quy định của các địa phương.

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong đề tài: ***“Nghiên cứu thực trạng và đề xuất giải pháp thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng mô hình nông thôn mới tại một số xã, trên địa bàn huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang”*** đều được thu thập, điều tra, khảo sát thực tế một cách trung thực, đánh giá đúng thực trạng của địa phương nơi nghiên cứu.

Tuyên Quang, tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thế Quang

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và nghiên cứu tại một số xã, trên địa bàn huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang, tôi đã hoàn thành khóa luận tốt nghiệp của mình. Để có được kết quả này, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ chu đáo, tận tình của nhà trường, các cơ quan, thầy cô, gia đình và bạn bè. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới:

Ban giám hiệu Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, phòng đào tạo cùng toàn thể các thầy cô đã tận tụy dạy dỗ tôi trong suốt thời gian học tập cũng như thời gian thực tập tốt nghiệp.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Đinh Ngọc Lan đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của cấp ủy chính quyền cán bộ UBND xã và bà con nhân dân xã Tân Trào, Đại Phú, Vân Sơn, UBND huyện Sơn Dương nơi tôi nghiên cứu đề tài, đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt thời gian thực tập.

Trong thời gian nghiên cứu vì nhiều lý do chủ quan và khách quan cũng như là hạn chế về mặt thời gian cho nên không tránh khỏi sai sót. Tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo để đề tài này được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tuyên Quang, tháng 10 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thế Quang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề.....	1
2. Mục tiêu.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	3
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận của vấn đề nghiên cứu.....	4
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	4
1.1.2. Cơ sở lý luận.....	9
1.1.3. Nội dung, tiêu chí xây dựng nông thôn mới.....	9
1.1.4. Nội dung xây dựng tiêu chí môi trường.....	10
1.1.5. Các bước xây dựng và thực hiện tiêu chí môi trường.....	15
1.2. Thực trạng vấn đề nghiên cứu trên thế giới và trong nước.....	15
1.2.1. Trên Thế giới.....	15
1.2.2. Ở Việt Nam.....	16
1.2.3. Tại khu vực nghiên cứu.....	19
Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Nội dung nghiên cứu.....	23
2.2. Phạm vi nghiên cứu.....	23
2.3. Phương pháp nghiên cứu, phân tích.....	23
2.3.1. Phương pháp nghiên cứu.....	23

2.3.2. Phương pháp phân tích.....	25
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	27
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	27
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	27
3.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội	37
3.1.3. Đặc điểm các xã điều tra	40
3.2. Đặc điểm các hộ điều tra.....	48
3.2.1. Tình hình nhân khẩu và lao động	48
3.2.2. Về trình độ văn hóa của chủ hộ	49
3.2.3. Tình hình thu nhập của các hộ điều tra	50
3.3. Thực trạng thực hiện tiêu chí môi trường tại một số xã trên địa bàn huyện Sơn Dương.....	51
3.3.1. Hiện trạng và nhu cầu cấp nước sinh hoạt	51
3.3.2. Về hiện trạng và nhu cầu về môi trường của cơ sở sản xuất, kinh doanh .	54
3.3.3. Hiện trạng về các hoạt động ảnh hưởng đến môi trường	56
3.3.4. Về nghĩa trang trên địa bàn các xã	61
3.3.5. Thu gom và xử lý chất thải, nước thải	63
3.3.6. Nguồn vốn thực hiện tiêu chí môi trường trong phát triển nông thôn	64
3.3.7. Tổng hợp kết quả thực hiện tiêu chí môi trường trên địa bàn huyện Sơn Dương	65
3.4. Đánh giá của người dân về môi trường và các thức triển khai thực hiện tiêu chí môi trường tại địa phương	65
3.4.1. Kết quả điều tra về tiếp cận, thông tin về môi trường	65
3.4.2. Nhận thức của người dân về xã hội hóa trong thực hiện tiêu chí môi trường	66
3.4.3. Đánh giá về cách thức triển khai thực hiện tiêu chí môi trường tại địa phương	67

3.5. Những vấn đề liên quan tác động đến thực hiện tiêu chí môi trường	68
3.5.1. Công tác tuyên truyền giáo dục	68
3.5.2. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, quản lý	68
3.5.3. Công tác đào tạo, tập huấn	69
3.5.4. Công tác phát triển sản xuất nâng cao thu nhập cho người dân	69
3.6. Những khó khăn trở ngại, thách thức và cơ hội	70
3.6.1. Khó khăn, trở ngại, thách thức	70
3.6.2. Cơ hội	71
3.7. Các giải pháp, định hướng trong thực hiện tiêu chí môi trường	71
3.7.1. Giải pháp cấp nước sinh hoạt	71
3.7.2. Giải pháp đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh	74
3.7.3. Giải pháp về các hoạt động giữ gìn, bảo vệ môi trường	75
3.7.4. Giải pháp về xây dựng nghĩa trang	78
3.7.5. Giải pháp về thu gom, xử lý chất thải, nước thải	78
3.8. Giải pháp chung	80
3.8.1. Giải pháp về đào tạo	80
3.8.2. Giải pháp về chính sách	80
3.8.3. Các giải pháp thực hiện về truyền thông	81
3.8.4. Giải pháp về kinh phí thực hiện	83
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	84
1. Kết luận	84
2. Kiến nghị	85
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	86
PHỤ LỤC	88

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

BCĐ	: Ban chỉ đạo
CNH-HĐH	: Công nghiệp hóa- hiện đại hóa
HND	: Hội Nông dân
HPN	: Hội Phụ nữ
HTX	: Hợp tác xã
HVS	: Hợp vệ sinh
LHQ	: Liên Hợp Quốc
MT	: Môi trường
MTQG	: Mục tiêu quốc gia
NTM	: Nông thôn mới
QĐ	: Quyết định
THT	: Tổ hợp tác
UBND	: Ủy ban nhân dân
VSMT	: Vệ sinh môi trường
WHO	: Tổ chức Y tế Thế giới

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1: Khoảng cách ly vệ sinh của nghĩa trang đến các công trình khác..	12
Bảng 3.1: Lượng mưa trung bình tháng và năm (mm)	28
Bảng 3.2: Hiện trạng sử dụng đất huyện Sơn Dương các năm 2012- 2014	31
Bảng 3.3. Chất lượng nước mưa	33
Bảng 3.4. Chất lượng nước mặt	34
Bảng 3.5. Chất lượng nước ngầm	36
Bảng 3.6: Phân bố dân cư và nguồn lực lao động năm 2012 - 2014.....	37
Bảng 3.7. Thông tin chung về các hộ nông dân điều tra	48
Bảng 3.8. Danh sách các cơ sở cung cấp nước sạch tập trung các xã điều tra	51
Bảng 3.9. Tổng hợp số người được sử dụng nước HVS theo từng loại hình ..	52
Bảng 3.10. Tổng hợp nhu cầu về cấp nước HVS	53
Bảng 3.11. Tổng hợp hiện trạng các cơ sở kinh doanh	54
Bảng 3.12. Tổng hợp nhu cầu về xử lý môi trường của các cơ sở kinh doanh	55
Bảng 3.13. Thực trạng cải tạo vườn, chỉnh trang hàng rào, công ngõ không lầy lội	56
Bảng 3.14. Tổng hợp số hộ sử dụng nhà tiêu hợp vệ sinh	57
Bảng 3.15. Tổng hợp nhu cầu về nhà tiêu hợp vệ sinh.....	58
Bảng 3.16. Tổng hợp về chăn nuôi gia súc có chuồng trại hợp vệ sinh	59
Bảng 3.17. Nhu cầu xây dựng chuồng trại chăn nuôi gia súc HVS	59
Bảng 3.18. Tổng hợp hiện trạng các cơ sở công cộng.....	60
Bảng 3.19. Nhu cầu cấp nước và nhà tiêu HVS tại các cơ sở công cộng	61
Bảng 3.20. Tổng hợp hiện trạng nghĩa trang.....	62
Bảng 3.21. Nhu cầu xây dựng nghĩa trang.....	62
Bảng 3.22. Tổng hợp về xử lý chất thải, nước thải	63
Bảng 3.23. Nhu cầu về xử lý chất thải, nước thải.....	63
Bảng 3.24: Tổng kinh phí thực hiện tiêu chí môi trường giai đoạn 2012 - 2014...	64

Bảng 3.25: Tổng hợp kết quả thực hiện tiêu chí môi trường tại 3 xã nghiên cứu và huyện Sơn Dương giai đoạn 2012-2014	65
Bảng 3.26: Kết quả điều tra số hộ gia đình được tiếp cận, thông tin về môi trường nông thôn	66
Bảng 3.27: Nhận thức của người dân về xã hội hóa thực hiện tiêu chí môi trường trong phát triển nông thôn.....	67
Bảng 3.28: Đánh giá của người dân về cách thức triển khai thực hiện tiêu chí môi trường tại địa phương	68
Bảng 3.29. Đề xuất về lưu lượng cấp nước trên giai đoạn 2016-2020	72
Bảng 3.30. Số lượng và kinh phí đầu tư xây dựng các công trình cấp nước giai đoạn 2016-2020	72
Bảng 3.31. Dự kiến số lượng và kinh phí xây dựng nhà tiêu hợp vệ sinh giai đoạn 2016-2020	75
Bảng 3.32. Tổng hợp số lượng và kinh phí xây dựng chuồng trại hợp vệ sinh giai đoạn 2016-2020	77
Bảng 3.33. Dự kiến các nguồn vốn thực hiện	83